

Balla Ignác:
SZEGÉNY EMBER KARÁCSONYA

Hiszen volt a mi falunkban sok szegény ember, de olyan földhöz ragadt szegény egy se volt, mint Gergő András, a harangozó. A templom egerei gazdag urak voltak őhozzá mérten és igazán csak a Jóisten a tudója, hogy Gerő Andrásék – az ember, az asszony, a hat gyerek, meg ráadásul a Csipszi kutya – ugyan miből telelt ki, ha egyszer beköszöntött a nagy hideg és nemcsak enni, de fűteni is kellett. Már hogy a gyereknép miatt, mert a hat csimota között még pólyás is akadt.

Sajnálta a mi egész falunk a harangozóékat és akinek csak valamelyest módja volt, segítette is, ahogy csak tőle tellett. Ki néhány ölfadarabot, ki néhány kilócska lisztet vagy petróleumot küldött nekik. A disznótorok idején pedig minden házban, ahol disznót öltek, önként megadóztatta magát a háznép és a kolbászból, hurkából, oldalasból meg disznósajtból egy-egy kis porciót eljuttattak a Gergőék konyhájába. Annak, aki adta, nem is volt valami nagy áldozat. De annak, aki kapta, mégis áldás számba ment.

Minálunk éppen karácsony hetére esett a disznótor és a nagy este előtt így szólt hozzám az édesanyám:

– Sanyi, idén te viszed el az ajándékot a harangozóékhoz. A kis szolgálónak most más a dolga, te meg éppen ráérsz.

Rá is értem, meg is örültem. Nagy boldogság jót tenni valakivel és én úgy éreztem, ha én viszem el az ajándékot, most én ajándékozok és én teszek jót a Gergő-családdal.

Alig vártam, hogy a tulipántos tányérra rárakják a májas hurkát, kolbászt, disznólabát, disznósajtot, és amikor egy másik tányérral betakarták, már rohanni is akartam vele.

–Várj még, te kis szeleburdi! – szólt rám az édesanyám. – Még össze is kell kötni valamivel, nehogy ki találjon esni belőle a sok jó falat.

Szép fehér kezével – de sok szegény is áldja azt a fehér kezét! – ő maga kötözte be a piros kis asztalkendőbe a két tányért, fület is kötött rá, hogy jobban foghassam, aztán a kezembe nyomta ezt a finom elemózsiás csomagot.

– Most már mehetsz, fiacskám.

Mentem is nagy büszkén, gangosan, boldogan. És már előre is örültem, hogy milyen boldogok lesznek a harangozóék, ha leteszem a kis konyhá asztalára az ajándékot. Milyen pompás lesz ez nekik karácsonyra! Talán nincs is egy harapás hús se a házukban és én most egyszerre betoppantok náluk és viszem nekik a sok ízletes, csalogató szagú karácsonyi pecsenyét.

Erre gondoltam csak, amint a nagy hidegben – kis bundám gallérját a fülemig fölhajtván – ballagdáltam a harangozóék felé. De egyszerre csak följedtem a nagy gondolkodásból, mert valaki rám kiáltott:

– Hová sietsz úgy, Sanyi?

A molnárék fia volt, aki néhány pajtásmossal a kis tó szélén csúszkált. A befagyott tavacska jegén vidáman játszadoztak és én észre se vettem, hogy már ilyen messze járok hazulról.

– Gyere te is iringálni! – kiáltotta most az egyik fiú.

Nagy volt a csábítás, nem tudtam ellent állni.

– Csak egy kicsit iringálok – mondtam magamban –, aztán megyek tovább. Mire sötétedni kezd, már otthon is lehetek.

Letettem a partra a csomagot és a következő pillanatban már én is ott iringáltam a többi gyerekkel. A partról szaladtunk neki a jégnek és hosszúkat csúsztunk a simára, tükröfényesre csiszolódott keskeny jégsávon, közben pedig a kezünkkel, felsőtestünkkel egyensúlyoztuk magunkat, nehogy fölbukjunk és – történetesen – az orrunk hegyén csúszunk tovább.

A boldog iringálásban ügyet sem vetettünk arra, hogy egy szép nagy tarka kutya közeledik a tó felé. Most már tudom, hogy miért jött. A friss disznóhús szaga csalogatta oda és egyenest az én kis csomagomhoz oldalgott, amelyet csak az imént tettem le a parton.

– No, a szagával éppen jóllakhatsz – nevettem magamban –, de enni ugyan nem eszel belőle! Milyen szerencse is, hogy édesanyám két tányér közé tette és még be is kötötte az asztalkendőbe!

De nem sokáig tartott a jó kedvem.

A kutya egy ideig csak körülszaglászta a kendőt, de egyszerre (még most is megijedek, ha eszembe jut)... a foga közé kapta a kendő két fülét és sebes iramban máris megindult a csomaggal.

– Jaj, viszi a kutya a kolbászsomat! Meg az oldalast, a hurkát, disznósajtot!... – kiáltottam nagyremülten a jég hátán, ahol éppen megállottam az iringálásban. – Utána, gyerekek!...

Bent voltunk a tavon, a jégen, jó kis időbe telt hát, amíg elérhettük a partot és többé már nem a síkos jeget érezhettük a talpunk alatt. Mert ott nem lehetett szaladni, csak botorkálni... És ezalatt egérutat vehetett a kutya. Mire mi is ott szedegethettük a lábunkat a szilárd földön, már vagy félszáz lépéssel előttünk nyargalt, szájában a kendőbe kötött elemózsiával. De itt azután, ahogy csak bírtunk, úgy futottunk mi is.

– El kell venni tőle! – kiáltottam és nekiugrattam olyan tüzesen, hogy egy-kettőre már én jártam az egész üldöző csapat élén.

De a kutya se volt ám rest... Úgy szaladt, mintha nem is őt kergetnék, hanem ő kergetné a nyulat. És egyszerre csak befordult egy kis, düledező házikó kapuján.

Én még messze mögötte jártam, de azért nem tévesztettem szem elől ezt a kis viskót. És nagy bátran loholtam be én is a kapun.

De most csodálkoztam el csak igazán. A harangozóék kis portáján voltam. És a harangozó ott állt a viskója ajtajában, előtte a nagy tarka kutya lihegett.

Lihegtem én is és a nagy lihegről csak ennyit tudtam mondani:

– Ez a kutya... – és rámutattam a nagy tarka kutyára.

– Az én kutyám! – felelte a harangozó.

De már erre elnevettem magam.

– Hiszen akkor kár volt úgy megkergetni, hiszen jó helyre hozta.

Most meg a harangozón volt a sor, hogy elcsodálkozzék:

– Ugyan mit, ifiúr?

– Hát ezt a kis elemózsiát, amit édesanyám küldött a disznóölésből! – avval odamutattam a kendőbe kötött csomagra.

A harangozó most vette csak észre, hogy mit is tett le a kutyája a viskó elé. Boldog volt az arca, amint kibontotta a kendőt és fölemelte az egyik tányért, meglátta a kolbászt, hurkát meg a többi jó falatot.

– Hogy a Jóisten százszorosán fizesse meg a jó nagyasszony nagy jóságát! Hálásan köszönjük. De jó is lesz karácsony ünnepére végre egy kis húsféle...

A könnye is majd hogy ki nem csordult az örömtől. És nagy örömeben még a kutyáját is megsimogatta:

– Ne félj, Csipszi, te is kapsz majd belőle! Megérdemled te is ...

Nem is volt már régóta ilyen boldog karácsonya a mi falunk harangozójának!

(Az Én Újságom, 1912/1.
Ballagó bácsi néven)